Geachte voorzitter, collega-raadsleden, collegeleden en vooral alle inwoners hier aanwezig en die online meekijken en luisteren,

Ten eerste wil Pro3 het college bedanken voor de aangeboden begroting en het vele werk dat er in zit. Met name de nieuwe opbouw van de begroting, gebaseerd op de vensters die door onze Toekomstmakers zijn gemaakt, verdient een compliment. Hierdoor laten we zien dat we de Toekomstagenda serieus nemen. Voor dit jaar is het enigszins lastig om vergelijkingen te trekken met vorige jaren, maar dit is hopelijk volgende jaren makkelijker. Door de vensters als basis te nemen, is de begroting compacter, overzichtelijker en toegankelijker voor inwoners.

We bekijken met die bril ook de begroting. Zijn we een betrouwbare en zekerheid biedende overheid? Vooral in de jaren van deze pandemie vinden we dat de overheid moet zorgen voor zekerheid, vertrouwen en duidelijkheid.

Pro3 wil, net zoals andere jaren, een aantal voor ons belangrijke punten aandragen.

Focus op de samenleving

Het gemeentelijk bestuur moet dienend zijn aan de samenleving. De laatste jaren heeft Pro3 gezien dat het mogelijk is om echt te denken in oplossingen en niet in problemen. De gemeente heeft snel gereageerd op vragen van inwoners en ondernemers en gekeken naar wat wél kon en daar ook naar gehandeld. Dit is hoe Pro3 het graag wil zien.
De vraag nu is hoe het College dit door wil zetten. Hoe zorgen we ervoor dat de gemeente dit gedachtegoed blijft uitdragen? Kunnen we dat blijven bieden als gemeente? Er wordt gewerkt aan het op orde brengen van ons personeelsbeleid. Pro3 zal dat proces positief-kritisch blijven volgen. Bij de vergadering over onze bestuurlijke toekomst heeft Pro3 aangegeven dat een solide en passende organisatie van belang is voor een gezonde gemeente en samenleving. Dat stelt hoge eisen aan een kwalitatief sterke organisatie.

Focus op de samenleving is voor Pro3 ook het goed onderhouden van infrastructuur en groenvoorzieningen. Pro3 ziet dat dit nog niet op niveau is. We horen hier ook van inwoners veel opmerkingen over. Voldoet het niveau nu aan de kwaliteit zoals deze is afgesproken in contracten? Wanneer is hier een evaluatie over?

Focus op wonen

Voorzitter, de laatste weken komen er hoopvolle berichten naar buiten. Niet toevallig, zo vlak voor de begroting. We zien dat in het Hoefijzer appartementen gebouwd gaan worden en ook bij Park Vossenberg wordt nu snel meer duidelijk wat gebouwd gaat worden.
Voor Pro3 blijft de vraag of deze aantallen woningen soelaas bieden voor het grote probleem waar veel mensen binnen en buiten onze gemeente last van hebben: het vinden van een woning die betaalbaar en goed is voor hen. De gemeente heeft hier de laatste jaren steken in laten vallen. We zagen dat er te vaak is gekozen voor korte-termijn-opbrengst van de gemeente en de kant van de ontwikkelaar. We zagen dat bij de Westwaard, het Van Lierterrein en nu ook bij de Prins Hendrikstraat. Dat is idealiter niet altijd de beste optie voor Pro3.
De gemeente kan en móét volgens Pro3 daar meer aan doen. We moeten actiever zijn op het gebied van eisen en kaders stellen aan bouwers en ontwikkelaars. Het percentage betaalbare huur- en koopwoningen moet omhoog voor alle leeftijdscategorieën. We zien dat zowel jongeren als ouderen ook in onze gemeente niet snel genoeg een woning kunnen vinden. Daarom dienen we een motie in die oproept om kaders te stellen bij nieuwbouwprojecten. We willen het percentage huurwoningen per nieuwbouwproject vanaf tien woningen omhoog schroeven.
Ook vragen we ons af in hoeverre het in de nabije toekomst mogelijk is om aan actievere grondpolitiek te doen.

Er zijn nog meer opties om het vinden van passende woningen makkelijker te maken. Bijvoorbeeld via een zelfbewoningsplicht, wat vanaf 1 januari mogelijk is als gemeente. Daar dienen we een motie voor in.
Wat Pro3 betreft zouden ook startersleningen mogen worden heringevoerd. We horen graag hoe het college en de andere partijen daarin staan.

Een ander punt bij wonen, is dat Pro3 wil dat mensen met bestaande woningen makkelijker kunnen verduurzamen. Er komt nogal wat op ons af. De energietransitie, hogere energiekosten en een vol energienetwerk.
Voor Pro3 is de eerste stappen zetten in de energietransitie simpel: we moeten klein beginnen. In de regio zijn we bezig met de REKS, maar we kunnen als gemeente zelf al meer doen. Met ECLoZ hebben we een goede en betrouwbare partner. Ze helpen inwoners

met vragen op het gebied van duurzaamheid en geven adviezen. We zien dat dat steeds beter gaat en dat hiermee laaghangend fruit in de gemeente wordt geplukt. Inwoners die al op zoek zijn naar verbeteringen op duurzaamheidsgebied, gaan inderdaad verduurzamen.
Wat Pro3 betreft moeten we inzetten om zoveel mogelijk inwoners in staat te stellen een bijdrage te laten leveren aan het behalen van doelen op het gebied van klimaat. Kan het college aangeven of er inderdaad plannen zijn om die bredere groep beter te bereiken? Hebben we voldoende in beeld hoeveel inwoners er zijn die niet zelf kunnen verduurzamen?

Wij zijn blij dat het College gebruik maakt van de Regeling Reductie Energieverbuik Woningen om woningen te verduurzamen door middel van kleine energiebesparende middelen. Samen met ECLoZ en Casade wordt de door het Rijk toegekende uitkering van € 150.000 ingezet voor het verduurzamen van woningen. Heeft het college aanvullend op deze regeling plannen om inwoners in staat te stellen om verduurzaming toe te passen?

Ook wil ik graag nog een motie toelichten die wij gaan indienen. De verhuurdersheffing is een heffing waarbij de woningcorporaties een forse belasting op wonen moeten betalen aan het Rijk. Er is nu een kleine verschuiving gaande, maar wat ons betreft kan die groter. Daar roepen we dan ook graag toe op richting het Rijk. We dienen daarvoor een motie in.

Focus op zorg

Ons laatste focuspunt. De zorg is de laatste jaren nogal veranderd.

De gemeente draagt een grote verantwoordelijkheid voor het sociaal domein. Sinds 2015 is deze verantwoordelijkheid verder uitgebreid met betrekking tot de WMO, Jeugdhulp en Participatie. Over de ontwikkelingen in het sociaal domein geeft het College sinds 2020 de "Monitor Sociaal Domein" uit. Met deze monitor krijgen wij goed zicht op de cijfermatige ontwikkelingen binnen het sociaal domein. Dit jaar is de derde editie in mei uitgekomen. We zien dat het aantal voorzieningen en cliënten afnemen en we zien een positief financieel resultaat. Deze ontwikkelingen roepen ook vragen op, bijvoorbeeld welke voorzieningen nemen af en hoe komt dat?

Naast deze cijfermatige ontwikkelingen zijn wij benieuwd welke verhalen achter deze cijfers zitten. Verhalen die inhoudelijk het beleid mede kunnen bepalen. Aangegeven wordt

bijvoorbeeld dat aanvragen complexer en zwaarder zijn maar om welke type aanvragen gaat het dan?

Als we meer grip op het sociale domein willen krijgen dan hebben wij als Raad niet alleen cijfermatige informatie nodig maar moeten we ook de achtergronden hiervan in beeld hebben. Pro3 dient hier een motie over in.

We moeten kijken naar wat er nodig is en dat gewoon bieden. We moeten kijken naar echte gesprekken en niet met een financieel afvinklijstje waarop we beoordelen of iets wel of niet kan.

We hebben gezien dat er landelijk fouten zijn gemaakt met de toeslagenaffaire. Ook in onze gemeente zijn 19 gezinnen geraakt, begrepen we laatst van de wethouder. We betreuren deze situatie en vertrouwen op een menswaardige oplossing voor de getroffen inwoners.

Voor Pro3 blijven onze kernwaarden, sociaal, slim en schoon, belangrijk. We gaan uit van de menselijke maat. Zien wij de menselijke maat terug in onze begroting? Vorig jaar hebben we hier ook al over gesproken. Met de begroting die nu voor ligt, vragen we ons af of onze woorden van toen wel binnen zijn gekomen.

We trekken samen met inwoners op in de belangrijke uitdagingen die voor ons liggen en dat doen we als zelfstandige gemeente. De gemeente kent de inwoners en de inwoners kunnen bij ons terecht. Tot slot spreken we de hoop en de verwachting uit dat 2022 een beter jaar voor ons allemaal wordt, waarin wij als gemeenteraad samen met onze burgemeester en het college in staat zullen zijn om te doen waarvoor we er zijn, namelijk dienstbaar zijn aan de inwoners.

Daarom zal Pro3 net als de voorgaande jaren blijven strijden voor een socialere, slimmere en schonere gemeente, met de menselijke maat hoog in het vaandel.